

Ana Dili Eğitimi Dergisi
Journal of Mother Tongue Education
ADED - JOMTE
www.anadiliegitimi.com

Türkçe Öğretimi Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı

Tazegül Demir*

Özet

Bu araştırmada günümüzde yapısalcı yaklaşımla birlikte öğrenmede farklı bir boyutu ortaya çıkaran, yaparak yaşayarak öğrenme ilkesinin uygulanma alanını oluşturan, proje tabanlı öğrenmeye örnek teşkil edecek bir uygulamanın tanıtılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda sınıf öğretmeni adaylarının "Türkçe Öğretimi" dersi kapsamında proje tabanlı öğrenmeye örnek olabilecek birer çalışma yapmaları sağlanmıştır. Yapılan projeler, proje tabanlı öğrenme yaklaşımının aşamalarını ve sürecini öğretmen adaylarının bizzat yaşayarak öğrenmesi amacıyla da hizmet etmiştir. Sonuç olarak yapılan uygulamalarda öğretmen adaylarının yaptıkları çalışmalarla ilköğretim öğrencilerine yönelik tamamen öğrencinin aktif olduğu proje üretmede ön bir bilgiye sahip olmaları sağlanmıştır. Ayrıca öğrenci merkezli yürütülen derslerin öğrenme sürecinde daha etkili olduğu ve öğrencilerin grupla birlikte daha yaratıcı projeler ortaya çıkardıkları görülmüştür. Yüksek öğretimde öğrenim gören öğrencilerin tamamına zaman zaman projeler yaptırılarak, onların öğrenim sürecine aktif katılımının sağlanmasının, kalıcı öğrenmeler oluşturmaları açısından sıklıkla uygulanması gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, proje tabanlı öğrenme, çocuk kitapları, çocuk edebiyatı.

Project-Based Learning Approach in Turkish Teaching Lessons

Abstract

In this study, a different of dimension learning reveals to with constructivist approach in today, comprise the field of application of the principle of learning by doing, exemplary project-based learning, aimed to introduce an application. In this respect the teacher candidates "Turkish Teaching" course provided under the project-based learning can be an example to make a run. The projects, project-based learning approach, teachers' personal experience, learn the steps and the process has served the purpose. As a result, in the practice with completed their studies of teacher candidates, the students are active for primary school students should have knowledge of the project has been to produce a front. In addition, courses are conducted in student-centered learning is more effective and more creative projects with the group of students was its discovery. Built projects for all students studying in higher education, from time to time, ensuring the active participation of their learning process, often must be implemented in order to establish a permanent learning have been proposed.

Key Words: Turkish teaching, project-based learning, children's books, children's literature.

Giriş

Proje tabanlı öğrenme, öğrencilerin bir konu veya problemle ilgili okul içinde ya da okul dışında bireysel veya gruplar hâlinde araştırmalar yapmalarını sağlayan ve sonuçta çeşitli ürünlerin ortaya çıktığı kapsamlı bir öğrenme yaklaşımıdır (Sünbül, 2007: 186). Bunun yanında proje tabanlı öğrenme öğrencilerin bilgi, beceri, tutum, değer ve bilimsel kavramları öğrenmesi amacıyla, gerçek yaşamdaki bazı problemleri, olayları araştırdığı ve sonuçları sözlü sunum ya da yazılı rapor şeklinde çevresindekilerle paylaştığı aktif bir öğrenme yöntemi şeklinde de tanımlanmaktadır (Krajcik, Czerniak ve Berger, 1999:8-9; Thomas, 2000). Araştırma yapma ve bir ürün oluşturma bu yaklaşımın temel süreçleridir.

* Yrd. Doç. Dr. Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Kars.

E-posta: tazeguldemir@gmail.com

Proje tabanlı öğrenme ortamı, öğrencilerin kendi öğrenmelerini belirleyip yönlendirebildikleri, yaratıcılıklarını ve karşılaştıkları sorunları iş birliği içinde çözme becerilerini geliştirebildikleri, başarıları konusunda karar verici oldukları gerçek yaşamın sınıfa taşındığı, teknoloji destekli bir öğrenme ortamıdır (Erdem, 2002). Proje tabanlı öğrenme sürecinde öğrenciler bireysel veya gruplar hâlinde belirledikleri proje konusu üzerinde çalışmaktadırlar. Yapılan bu proje çalışmaları,

- Öğrenciye yöneliktir.
- Gerçek yaşamla ilişkilidir.
- Çeşitli kaynaklardan bilgi alınabilir.
- Araştırma temellidir.
- Bilgi ve becerilerle bir bütündür.
- Belli bir zaman sürecinde yapılır.
- Bir ürün elde etme ile sonuçlanır (Diffily, 2002).

Kısacası proje tabanlı öğrenme öğrencilerin proje çalışmaları yaparak bilgiyi adım adım yapılandırdıklarını sağlayan, gerçek yaşamla iç içe olan öğrenci merkezli bir süreçtir.

Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Genel Özellikleri

Ayas ve Zeniuk (2001) proje tabanlı öğrenmenin en ayırt edici özelliklerini şu şekilde sıralamışlardır:

- Bir amaç duygusu vardır, uzun ve kısa vadeli amaçlar bellidir.
- Proje ortamı psikolojik güven verir ve gerçeği ortaya çıkarma sorumluluğu vardır.
- Bir öğrenme alt yapısı vardır.
- Proje sınırlarını aşan uygulama toplulukları vardır.
- Liderler öğrenme atmosferini düzenler ve davranış modelidirler.
- Sistemli ve ortak tepkiler vardır. Problemler ve hatalar öğrenme fırsatlarıdır.

İşbirlikçi etkinlikler için önemli bir yere sahip olan proje tabanlı öğrenme, öğrencilerin sürece dahil edilmesi noktasında oldukça önemli bir yere sahiptir. Bunun yanında birçok avantaj ve dezavantajı da bulunmaktadır.

Proje Tabanlı Öğrenmenin Avantajları

1. Motivasyonu artırır,
2. Yaratıcılığa özendirir,
3. Öğrencilerin öğrenme becerilerini geliştirir ve zenginleştirir,
4. Yaşam boyu öğrenmeyi sağlar,
5. Bilimsel çalışma alışkanlığı kazandırır,
6. Problem çözme becerilerini artırır,
7. Kendilerine güvenlerini artırır,
8. Yaşamsal beceriler kazandırır (Bir toplantı yönetmek, bir bütçe hazırlamak, bir plan yapmak vb.),
9. Teknolojiyi kullanma becerisini kazandırır (bilgisayar kullanma, televizyon, radyo, video vb. araçları kullanma),
10. Bilişsel süreç becerileri kazandırır (karar vermek, eleştirel düşünme becerileri, problem çözme),
11. Öz-denetim becerileri kazandırır (hedefler oluşturmak, işlemleri organize etmek, zaman yönetimi),
12. Çeşitli tutumlar (Öğrenmeye karşı ilgi, gelecek için eğitime merak), eğilimler (öz-denetim, başarı hissi) ve inançların (öz-yeterlik inancı) gelişimine katkıda bulunur,
13. Öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlar,
14. Grupla çalışma ve işbirliğine dayalı öğrenme etkinliklerine katılımı sağlar,
15. Zekânın farklı boyutlarının kullanımına izin verir (kinetik, uzamsal, mantık, dil vb.),
16. Öğrenci performansı hakkında aileye, öğretmene ve okul yönetimine anlamlı bilgiler verir,
17. Öğrenciler birçok alanda proje çalışmalarıyla kazandıkları bilgi ve becerilerini uygulama fırsatı bulur (Korkmaz ve Kaptan, 2001; Sünbül, 2007: 191-192).

Bunların yanında projeler, öğrencilerin derse karşı ilgilerini artırabilir; çünkü öğrenciler gerçek problemleri çözerler, arkadaşları ile çalışırlar ve gerçek yapılar (materyaller) oluştururlar. Ayrıca projeler anlamayı da artırır; çünkü bu çalışmalar öğrencilerin çeşitli bilgiler, kavramlar ve ilkeler elde

etmelerini sağlar. Öğrencilerin planlar yapmalarını, belirli süreçleri izlemelerini ve sonuçları değerlendirmelerini sağladığından dolayı öğrenme ve üstbiliş potansiyellerini de artırır (Blumenfeld vd., 1991). Bu şekilde öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerini ve gerekli gördükleri düzenlemeleri yapmalarını sağlar.

Proje tabanlı öğrenmenin avantajlarının yanı sıra birtakım dezavantajlarının da olduğu ifade edilebilir. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

Proje Tabanlı Öğrenmenin Dezavantajları

1. Öğretmenin iş yükünü ve sorumluluklarını artırabilir,
2. Öğretmen proje çalışması sırasında hangi öğrencinin daha az veya hangi öğrencinin daha çok çalıştığını anlamayabilir,
3. Öğrenme için ayrılan süre artabilir,
4. Araştırmanın sınırları iyi çizilemezse, konuda aşırı bir sapma ve dağılma gözlenebilir,
5. Proje çalışmasında kullanılan materyaller ekonomik açıdan maliyetli olabilir. Bu durum projenin aksamasına neden olabilir,
6. Öğrenciler proje konusu seçmede, ürünü iyi bir şekilde sunmada, işbirlikli çalışmada sorun yaşayabilir (Korkmaz ve Kaptan, 2001; Sünbül, 2007: 192).

Yukarıda belirtilen maddelere bakıldığında proje tabanlı öğrenmenin dezavantajlarının az olduğu, birçok açıdan avantajlı olduğu görülmektedir. Bu yönüyle proje tabanlı öğrenme yöntemi öğrencilerin tam ve etkili öğrenmesini sağlamak amacıyla öğretim süreci içerisinde kullanılabilir.

Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı'nın Uygulama Aşamaları

Korkmaz ve Kaptan (2001) proje tabanlı öğrenme yaklaşımının uygulama aşamalarını altı basamakta açıklamıştır.

Tablo 1: Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Aşamaları

Aşamalar	Yapılacak İşlemler	Öğretmenin Rolü	Öğrencinin Rolü
1. Konuyu ve alt konuları belirleme, grupları kendi içinde organize etme	Öğrenciler kaynakları araştırabilir, bir çerçeve proje için sorular önerebilir.	Araştırmanın genel konusunu sunar, konuların ve alt konuların tartışılmasında gruplara rehberlik eder.	İlginç problemler yaratır. Soruları kategorize eder. Proje gruplarının oluşturulmasına katkıda bulunur.
2. Grupların proje planlarını oluşturmaları	Grup üyeleri hep birlikte proje planını yaparlar. Nereye ve nasıl gidecekleri, neleri öğrenecekleri gibi sorular hakkında karar verirler.	Grupların projelerini formüle etmelerine yardım eder, gruplarla toplantı yapar, gerekli materyalleri ve kaynakları bulmalarına yardım eder.	Ne çalışacaklarını planlar, kaynakları seçer, rolleri tanımlar, planların dağıtımını sağlar.
3. Projeyi uygulama	Grup üyeleri organize olur, verileri ve bilgileri analiz ederler.	Araştırma ve çalışma becerilerinin geliştirilmesine yardım eder, temel süreci ve grupları kontrol eder.	Sorular için cevapları araştırır. Veri toplar. Bilgiyi organize eder. Kaynak kişilerle görüşür. Bulgularını birleştirir ve özetler.
4. Sunuyu planlama	Üyeler sunularındaki temel noktaları belirler ve bulgularını nasıl sunacaklarına karar verirler.	Sunu için ders planlarının tartışılmasını ve sürecin organize edilmesini sağlar.	Sununun temel noktalarına karar verilmesini, sununun planlanması, sunu için materyaller (video, teyp, poster vb.) hazırlanması.
5. Sunuyu yapma	Sunular sınıfta ve belirlenen diğer yerlerde (başka sınıf, başka okul vb.) yapılır.	Sunular koordine edilir.	Sunucular sınıf arkadaşlarına geri dönüt (feedback) verir.

Tablo 1: *Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Aşamaları* (devamı)

6. Değerlendirme	Öğrenciler proje hakkındaki geri dönütleri paylaşırlar. Öğretmenler ve öğrenciler projeleri hep birlikte paylaşırlar.	Proje özetleri ve öğrenilenler değerlendirilir.	Grup üyeleri olarak çalışmayı ve çalışmada öğrendiklerini yansıtır.
------------------	---	---	---

Katz ve Chard (2000: 105-134), proje tabanlı öğrenme yaklaşımının uygulama aşamalarını üç evrede ele almıştır.

1. Evre (Başlangıç Evresi): Bu evre araştırılacak konunun ve alt konuların seçilmesini, bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasını ve araştırma sorularının belirlenmesini içerir. Öğretmen öğrencileri proje sürecine nasıl yön verecekleri ve sonunda neleri başarmış olacakları hakkında bilgilendirir. Ayrıca öğrencilerin projeye ilgi duymaları için proje konusu hakkında onları düşünmeye sevk eder.

2. Evre (Alan Çalışması): Bu evrede 1. evrede belirlenen sorulara cevap bulmak için araştırmalar yapılır. Alanları, objeleri veya olayları araştırmak için genellikle alan gezilerini ve doğrudan araştırmaları içerir.

3. Evre (Projelerin Sonuçlanması): Bu evrede öğrenciler yaptıkları projeden öğrendiklerini ve başarılarını bütün sınıf arkadaşları ya da diğer sınıflar ve öğretmenleri ile paylaşırlar. Yani projelerini sunarlar ve sonuç raporu verirler. Rapor süreç içerisinde yapılan bütün etkinlikleri içermesi nedeniyle ailelerin bilgilendirilebilmesi açısından önemlidir. Ayrıca bu evrede projeler değerlendirilir.

Proje tabanlı öğrenme yaklaşımında açıklanan bütün bu uygulama aşamalarının genel olarak proje konusunun belirlenmesi, yapılacakların planlanması, araştırma, sonuçlarının sunumu ve değerlendirilmesi süreçlerini içerdiği anlaşılmaktadır. Bütün bu evrelerde öğrencinin birebir sürece dahil olduğunu görmek mümkündür. Bu açıdan proje tabanlı öğrenmenin ana dili öğretimine de çok uygun bir yaklaşım olduğu söylenebilir. Çünkü Türkçe öğretiminde öğrencilerin işbirliği içinde ana diline özgü becerileri sürekli kullanmaları daha iyi sağlanır. Beceri öğretiminde ise süreklilik esastır ve öğrencinin akranlarından öğreneceği çok şey vardır. Özellikle okuma ve yazma becerisinin kazanılmasında iki paydaşın (verici ve alıcı = yazar ve okuyucu) olması, bu becerilerin geliştirilmesinde proje tabanlı yaklaşımın uygun bir öğretim sağlayacağını gösterebilir. Dolayısıyla çocuk edebiyatı ve çocuk kitabı için bu yaklaşımdan faydalanmak başarılı sonuçlar elde etmek için kullanılabilir.

Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Kitabı

Çocuk edebiyatı, edebiyat sanatının en hassas bölümünü oluşturan özel bir alandır. Çünkü hedef kitlesi yaşamsal becerileri edinmenin daha çok başında olan bir gruptur ve çocuk edebiyatı ürünleriyle çocukların okuma alışkanlığı edinmeleri arasında doğrudan bir ilişki vardır. Çocuk edebiyatı, araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Bunlardan birkaçı şu şekildedir: Çocukların ilk çocukluktan (2-6 yaş) çocukluk dönemi sonuna kadar yaşanan çocukluk çağlarına özgü duyarlıkların yalın bir anlatım ve çocuksu bir edâ içinde dile getirilmesiyle oluşan bir edebiyat türü (Şirin, 1994); çocukluk çağında bulunan insanların hayâl, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı eserlerin bütünü (Oğuzkan, 2000); erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adı (Sever, 2008); çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayâl, duygu, düşünce ve yeteneklerine, zevklerine hitap eden, eğitirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyat (Yalçın ve Aytaş, 2002)tır. Tanımlara bakıldığında çocuk edebiyatının birebir çocuğa yönelik, onun hayal dünyasına göre ve anlayacağı bir dille ele alınmış eserleri barındıran bir alan olduğunu söylemek mümkündür. Bu açıdan bakıldığında çocuk edebiyatı, edebiyat alanı içinde yazara daha çok sorumluluğun yüklendiği önemli bir alandır. Çünkü çocuk edebiyatı yazarı çocuğun biyolojik, psikolojik ve sosyolojik gelişimini çok iyi bilmelidir. Çocuğa yönelik olarak hazırlanmış kitapların hem içerik hem baskı açısından birçok özelliği taşıması gerekmektedir. Günümüzde ortaya konulan çocuk edebiyatı eserlerine bakıldığında içerik açısından çocuğun duygu, düşünce ve dikkatine uygun olarak oluşturulduğunu görmek mümkündür. Bunun yanında baskı

teknolojileri önemli bir gelişme ve değişme sürecindedir ve artık çocuğa yönelik basılı materyallerin kalitesi de önemli bir yükselme göstermiştir.

Çocuklar için hazırlanmış yapıtlar, çocukların, keyifli ve yararlı zaman geçirmelerini sağlama gibi özellikleri dışında (Akin, 1998); dilsel, bilişsel, toplumsal ve kişilik gelişimleri açısından da önem taşımaktadır (Kuzu, 2002: 95). Çünkü çocukların kitaptaki bir karakteri zihinlerinde canlandırmaya çalışmaları, onların hayal dünyalarını güçlendirir (Temple, Martinez ve Yokota, 2004); dünya hakkındaki bilgilerini geliştirdikleri gibi kendilerine ait duyarlılıklarını, hayal güçlerini, yaratıcılıklarını ve iletişim becerilerini de geliştirirler. Günlük olaylar hakkında deneyim kazanırlar. Sosyal davranış örneklerini öğrenerek toplum içinde uygun davranışları sergilerler. Ayrıca kitaplar aracılığıyla anadilini doğru ve gelişmiş bir yapıda kullanma fırsatı bulurlar (Yalçın ve Aytaş, 2003:3). Nesneleri tanır, sembolleri ayırt eder, olayları tahmin eder, kavram gelişimi gibi zihinsel beceriler yönünden de desteklenirler (Jalongo, 1993). İlköğretim döneminde ise çocukların okumaktan keyif alan bireyler olarak yetişmelerinde okumayı zevkli ve eğlenceli hale getirecek şekilde tasarlanmış kitapların rolü büyüktür (Gönen vd., 2011:253).

Demircan (2006:10) tarafından “bir çocuk kitabının taşınması gereken dış yapı ve iç yapı ölçütleri” birçok araştırmacının, çocuk edebiyatı kaynak kitaplar ve konu ile ilgili yayınlarından taranarak belirlenmiştir. Bu ölçütler şu şekildedir:

Bir Çocuk Kitabında Bulunması Gereken Dış Yapı (Biçimsel) Ölçütleri

Boyut: Çocuk kitaplarının dikdörtgen veya kare biçiminde; çocuğun seviyesine göre 16x23 cm büyüklüğünde olması normal sayılır. Ayrıca kitap kolay taşınabilir olmalıdır.

Harfler: Kitabın puntosu ilköğretim 1, 2 ve 3. sınıf öğrencileri için 12 puntodan büyük olmalıdır. 4 ve 5. sınıflarda ise 10 puntoluk harfler kullanılabilir.

Kağıt: Sayfaları temizlenebilir olmalıdır. Kitabın kağıdı mat renkli olmalı ve öncelikle birinci hamur kağıt kullanılmalıdır.

Kapak ve cilt: Kitabın kapağı ilgi çekici, konu ile uyumlu olmalıdır. İç kapak resimli olmalı; kapak resmi kitapta yer almalıdır. Kitabın baskı sayısı iç kapakta yer almalıdır. Kitabın dayanıklılığını arttırmak için ciltlenmesinde hem iplik hem de yapıştırıcı kullanılmalıdır.

Resimler: Kitap resimli olmalı; sayfa düzeni rahat ve çekici olmalıdır. Resimler konuya uygun, anlaşılır, gerçekçi, ilgi çekici, çerçeve içinde, kaliteli ve metinle birbirini tamamlayıcı olmalıdır. Ayrıca resimlerde ayrıntılara dikkat edilmelidir. Resimler, sayfanın en uygun yerine konumlandırılmalıdır.

Sayfa düzeni: Sayfa kenarlarında geniş alt-üst, sağ-sol boşluklar bırakılmalıdır. Sayfa sayısı çocuğun seviyesine göre belirlenmelidir. Satırlar arası boşluklar birden çok bırakılmalıdır.

Künye bilgileri: Kitapta, yayınevinin diğer yapıtları hakkında bilgiler yer almalı; yazarın özgeçmişi hakkında bilgi verilmelidir. Kitapta içindekiler, sözlük, kılavuz bölümleri yer almalıdır.

Bir Çocuk Kitabında Bulunması Gereken İç Yapı (İçeriksel) Ölçütleri

Dil ve Üslup: Yapıtın dili sade ve açık, anlatımı sürükleyici olmalıdır. Paragraflar 3-5 tümceyi geçmemeli; sözcükler, çocuğun sözcük dağarcığını geliştirici nitelikte olmalıdır. Yapıtlarda kullanılan bilinmeyen sözcük sayısı çocuğun gelişimine uygun; çocuk dünyasıyla ilişkili; kitap yazım ve noktalama açısından kusursuz olmalıdır.

Sözcükler: güncel olmalı; eski sözcükler ve ses tekrarları kullanılmamalıdır. Kitap, yabancı sözcüklerden mümkün olduğunca arındırılmalı, kullanılan yabancı sözcükler ise aslına uygun yazılmalıdır. Yabancı sözcüklerin açıklamaları verilmeli; yabancı deyim, atasözleri Türkçeye uyarlanmalıdır. Devrik cümle kullanılmamalı; sözcükler sadece ilk anlamlarında kullanılmalıdır. Cümleler tek özne, tek yüklemden oluşmalı; birleşik ve girişik cümle kullanılmamalıdır. Argo ve mecaz söyleyişler kullanılmamalı; edat ve bağlaçlar mümkün olduğunca az kullanılmalıdır.

Konu: Çocuk kitaplarında tema ve konu ilişkisi güçlü olmalıdır. Konular, çocuklarda güven duygusunu artırmalı; çocuğun yaşantısıyla ilgili olmalıdır. Ayrıca Gürel vd. (2007:34) konu içerikleriyle ilgili olarak şunları belirtmiştir: Konu seçiminde barış, kardeşlik, sevgi, saygı, vefa, dostluk, arkadaşlık, fedakarlık, paylaşma, hoşgörü gibi kavramlara ve evrensel değerlere ağırlık verilmeli, çocuğu bencillığe, karamsarlığa ve çıkarıcılığa yöneltecek duygu ve düşünceleri işlemekten uzak durulmalıdır.

Bütün bu özellikler dikkate alındığında çocuk kitabı yazmanın, yazarlar için daha çok dikkat ve özveri gerektirdiğini söylemek mümkündür. Bu durum çocuk kitabı seçimi yapacak olan öğretmenler ve ebeveynler için de geçerlidir. Çünkü çocuk kitaplarının yukarıda belirtilen özellikleri taşıması, iyi bir ana dili öğrenimi oluşturmada son derece önemlidir. Bu açıdan Türkçe öğretiminde örgün eğitim sürecinde ilk basamak olan ilkokulda sınıf öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Okuma ve yazma becerilerinin temel öğretimi ilkokulda gerçekleştirilmekte ve bu becerilerin hem eğitim öğretim sürecinde hem yaşamsal alanda hayati önemi bulunmaktadır. Nitekim eğitim öğretim bu beceriler üzerine kurulmaktadır. Bunun için sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde çocuk kitaplarının öneminin farkında olması ve bu kitapların nasıl özellikler taşıması gerektiğinin bilincinde olması çok önemlidir.

Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının proje tabanlı öğrenme yaklaşımı doğrultusunda Türkçe öğretiminde kullanılabilecek çocuk kitapları tasarımları amaçlanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma deneysel bir çalışma olup 2011-2012 Eğitim Öğretim Yılı bahar döneminde Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü III. Sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma; haftada üç ders saati olan Türkçe Öğretimi dersinde yapılmıştır. 17 hafta süren dönemin proje etkinliğine yönelik olan sekiz haftalık bölümünde yürütülmüştür.

Deneysel İşlem Basamakları

1. Proje başlamadan önce öğretmen adaylarına iki haftalık eğitim sürecinde, çalışmayı yürüten uzman tarafından proje ve proje tabanlı öğrenmenin ne olduğu, hangi işlem basamaklarını gerektirdiği, çocuk kitapları ve bunların taşıması gereken özellikler, sınıf düzeylerine göre öğrenci özellikleri ve çocuk edebiyatı konularına yönelik olarak bilgilendirme yapılmış, örnek projeler sunulmuştur.
2. Öğretmen adayları gruplarını kendileri oluşturmuştur. Çalışmaya dört kişiden oluşan 16 grup katılmıştır. Araştırma toplamda 64 öğretmen adayıyla gerçekleştirilmiştir.
3. Her bir gruba belirlenen ilkokul sınıf seviyelerinden (1., 2., 3. ve 4. sınıf seviyeleri) biri rasgele dağıtılmıştır. Öğrencilerin belirlenen sınıf seviyelerindeki hedef kitlenin bilişsel ve duyuşsal özelliklerine uygun olarak (içerik ve dış tasarım) bir kitap tasarlayacakları ve bu kitapların sınıfta tanıtımının yapılacağı belirtilmiştir. Kitapların yaratıcı tasarımı ve sunumuna yönelik öğrenciler, başarılı olacakları konusunda teşvik edilmiş ve örnek kitap tasarımları sınıfta öğrencilerle paylaşılmıştır. Kitabın içerik ve dış yapı özellikleri noktasında öğrenciler serbest bırakılmıştır.
4. Öğretmen adaylarına, proje detaylarını belirlemeleri ve yürütmeleri sırasında araştırmacı tarafından rehberlik edilmiştir. Bu yaklaşımla yürütülen derslerde, çalışmayı yürüten araştırmacının görevi; ders saatleri içinde ve dışındaki tüm zamanlarda öğrencilerin sormuş oldukları soruları cevaplamak, varsa çalışmalarında değiştirilmesi gereken kısımlarla ilgili bilgilendirmede bulunmak, gerekli ve eksik görülen durumlarda proje detaylarına dikkat çekmek ve bazı dönütler sağlamaktır.
5. Sekiz haftanın dört haftası proje oluşturma süreci olarak belirlenmiş ve bu sırada Proje Önerisi Değerlendirme Anketinin öğretmen adayları tarafından doldurulması sağlanmıştır.
6. Son iki haftada gruplar tarafından hazırlanan projelerin, 6 saatlik ders süresinde ortalama 20 dakikalık bir zamanda, sınıf ortamında diğer grupların da yer aldığı öğretmen adaylarına sunulması sağlanmıştır.
7. Her bir grup sunumunu tamamladıktan sonra kendisi için öz değerlendirme formu doldurmuştur. Yine sunum yapan grup, diğer gruplar tarafından akran değerlendirme formu ile değerlendirilmiştir. Bu veriler araştırmacı tarafından muhafaza edilmiştir. Proje Çalışması Değerlendirme Formu ile her bir grup için araştırmacı da ilgili projeyi ve sunumu değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu çalışmada, 2011-2012 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Dönemi'nde Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü III. Sınıfta öğrenim gören toplam 64 öğretmen adayı çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme türü, araştırmacının tesadüfi örnekleme yapmadan oluşturmaya çalıştığı, genellenebilirlik özelliği taşıyan örnekleme yöntemidir (Baş, 2008).

Veri Toplama Araçları

Proje Sunumu Gözlem Çizelgesi: Özer ve Özkan (2010) tarafından oluşturulan anket kullanılmıştır. Öğretmen adayları tarafından ortaya çıkarılan ürünlerin ve yapılan sunumların araştırmayı yürüten uzman tarafından değerlendirilebilmesi için adaylardan beklenen davranışlar 21 madde etrafında toplanmıştır. Çizelge (pekiyi, iyi, orta, zayıf, hiç yok) olacak şekilde 5'li likert tipinde hazırlanmıştır. Öğretmen adaylarının sunumları sırasında, araştırmacı tarafından ve her grup için tek bir çizelge olacak şekilde doldurulmuştur. Gruplar her davranış için en yüksek 4 puan alırken en düşük 0 puan almaktadırlar. Gözlem çizelgesinden alınabilecek toplam puan aralığı ise 0- 84'tür.

Proje Öz Değerlendirme Formu: Araştırmacı tarafından oluşturulan bu formda çocuk kitaplarında bulunması gereken kriterler maddeler halinde belirtilmiş ve her bir maddenin üç düzeyde (iyi, orta, zayıf) puanlandırılması istenmiştir. Projeye yönelik grubun kendini değerlendirmesi amaçlanmıştır.

Proje Akran Değerlendirme Formu: Araştırmacı tarafından oluşturulan bu formda çocuk kitaplarında bulunması gereken kriterler maddeler halinde belirtilmiş ve her bir maddenin üç düzeyde (iyi, orta, zayıf) puanlandırılması istenmiştir. Bütün grupların ilgili projeyi değerlendirmesi amaçlanmıştır.

Verilerin Analizi

Proje Sunumu Gözlem Çizelgesi: Bu ölçekte 0-28 puan arası "kötü"; 28-56 puan arası "orta"; 56-84 puan arası ise "iyi" düzey olarak belirlenmiş ve proje ürünleri bu puanlar üzerinden dereceli olarak (iyi, orta, kötü) değerlendirilmiştir.

Proje Öz Değerlendirme Formu ve Proje Akran Değerlendirme Formu her bir proje ürünü için (iyi, orta, kötü) değerlendirilmektedir.

Bulgular

Aşağıda öz değerlendirme, akran değerlendirme ve araştırmacı tarafından proje sunumu değerlendirme boyutunda iyi, orta ve kötü düzeyde değerlendirilen üç projeye yönelik bulgulara yer verilmiştir. Bunların dışındaki projelerin görselleri ekler kısmında sunulmuştur.

İlk olarak araştırmacı tarafından proje sunumu değerlendirme puanı 76 olan ve başarılı bir proje oluşturan "iyi" olarak nitelendirebilecek bir projeye ait öz ve akran değerlendirme bulguları ele alınacaktır.

Tablo 2: “İyi” düzeyindeki projeye yönelik “baskı” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
BASKI	1- Kapak resimleri canlı, çekici ve kitabın içeriğiyle uyumludur. Kapak sağlam, kalın ve kaliteli bir karton yapılmıştır. Kapakta kitap adı, konuyu özetleyici ya da tanıtıcı resim, yazar, ressam ve basımevi adının bulunmaktadır. Ayrıca, hangi yaş grubu ya da sınıf için önerildiği de belirtilmiştir.	4	3	60	3
	2- Kitap dayanıklı ve mat bir kâğıtla oluşturulmuştur. Renkleri soldurmayan ve mürekkebi dağıtmayan bir yapıdadır.	4	3	60	3
	3- Kitap aşırı hacimli değildir	4	3	60	3
	4- Harfler gözü yormayacak büyüklükte ve baskısı temizdir. Metindeki harflerin boyu birinci, ikinci ve üçüncü sınıflar için önerilen yapıtlarda “14 punto” dört ve beşinci sınıflarda ise “12 punto”dan küçüktür. Sayfalar tek sütundur. Cümledeki sözcük sayıları I. devrede (1-3 sınıf) 6, II. devrede (4-5. sınıf) en çok 10’dur.	4	3	60	3
	7- Kitap ve dergiler sağlam ve iç açıcı bir cilde sahiptir.	4	3	60	3
	8- Satır araları uygun aralıktadır (1,5 aralıklı).	4	3	60	3
	9- Çocuğun gelişim basamakları göz önünde bulundurulmuştur.	4	3	60	3
	10- Metindeki yazılar zemin rengine zıt renkte yazılmıştır.	4	3	60	3
	12- Ciltleme tutkalla değil, sağlam olması için telle yapılmıştır.	4	2	60	2
	13- Adı kısa ve ilgi çekicidir.	4	3	60	3

Tabloda verilen bulgular ve proje sunumu değerlendirme puanı dikkate alındığında proje kapsamında tasarlanan kitabın “baskı” boyutunda oldukça başarılı olduğunu görmek mümkündür. Bu grup elemanlarının kendi tasarımlarına verdikleri öz değerlendirme puanlarıyla sınıftaki diğer kişilerin projeye yönelik yaptığı akran değerlendirme sonuçlarının birbiriyle %90 oranında tutarlı olması önemli bir bulgudur.

Tablo 3: “İyi” düzeyindeki projeye yönelik “Dil ve Anlatım” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
DİL VE ANLATIM	1- Dil ve anlatım yalın ve kavramlar açıktır.	4	3	60	3
	2- Yazım, noktalama, söz dizimi bakımından yanlışsızdır.	4	3	60	3
	3- Anlatımlarda çocukların anlayış güçlerine, yaş ve yaşam düzeylerine uygun kavramlar kullanılmıştır.	4	3	60	3
	4- İlk sınıflarda uzun cümle ve paragraflardan kaçınılmıştır.				
	5- Anlatımda yakından uzağa, somuttan soyuta ilkesi göz önünde bulundurulmuştur.	4	3	60	3
	6- Türk Dil Kurumu (AKDTYK) yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uygundur.	4	3	60	3
	7- Ağdalı olmayan bir dil tercih edilmiştir. Tek özne ve tek yüklem bulunan cümleler kullanılmıştır.	4	3	60	3
	8- Soyut sözcüklerden çok çocuğa tarif edilebilecek somut sözcükler tercih edilmiştir.	4	3	60	3
	9- Cansız eylemlerden çok, canlı eylemler tercih edilmiştir. Örnek “ördek vak vak dedi” gibi.	4	3	60	3
	10- Eski ve çocukların anlamayacağı sözcükler kullanılmamıştır.	4	3	60	3
	11- Dilimizde karşılığı bulunan yabancı sözcükler kullanılmamıştır.	4	3	60	3
	12- Yöresel ağız ve argo sözcükler kullanılmamıştır.	4	3	60	3

“Dil ve Anlatım” boyutu çocuk kitaplarında özellikle üzerinde durulması gereken hassas bir boyuttur. Nitekim standart Türkçenin, kitabî dil olduğunu ve bu durumun öğrenciler tarafından özellikle okuma kitaplarıyla kavrandığını söylemek mümkündür. Tabloda verilen bilgiler doğrultusunda ilgili kitap projesinin, grup öğrencileri tarafından “dil ve anlatım” boyutunda titizlikle hazırlandığı; öz ve akran değerlendirme noktasında her bir madde için sınıfın tamamının %100 aynı fikirde olduğu söylenebilir.

Tablo 4: “İyi” Düzeyindeki projeye yönelik “Resimler” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
RESİMLER	1- Resimler kolay yorumlanabilir, kahramanlar ya da figürler hareket hâlinde.	4	3	60	3
	2- Sanat değeri taşımaktadır.	4	2	60	2
	3- Resim ve şekiller, ilgili metinle aynı yüzde ya da resimle yazı aynı sayfada yer almaktadır.	4	3	60	3
	4- Resim ya da şekiller metindeki düşünce ve olayların yorumunu yapabilir durumdadır.	4	3	60	3
	5- Resimlerle metin üst üste gelmemiş, biri diğerini kapatmamıştır.	4	3	60	3
	6- İlgi uyandırması, sanat eğitiminde katkıda bulunması ve çekici olması bakımından resimler renkli olarak kullanılmıştır. Abartılı ya da karikatürize resimler de yer almaktadır.	4	3	60	3

“Resimler” boyutu özellikle ilkokul düzeyinde olan öğrenci grupları için oldukça önemlidir. Hatta resimlerin bu öğrencilerin okuma kitabını tercih nedenleri arasında olduğu söylenebilir. Yukarıda verilen bulgular ışığında “iyi” düzeydeki bu projenin kitap resimlerine yönelik de başarılı olduğu ifade edilebilir

Tablo 5: “İyi” Düzeyindeki projeye yönelik “İçerik” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
İÇERİK	1- Konular ilgi çekici biçimde sunulmuş, eğlendirici ve düşündürücü olması da sağlanmıştır.	4	3	60	3
	2- Konuların işleniş bilimsel değerlere uygundur.	4	3	60	3
	3- Atatürk ilke ve devrimleri özenle göz önünde tutulmuştur. Bunları açıklayıcı, sevdireci ve benimsetici olması amacı gözetilmiştir.	4	3	60	3
	4- Denemeci, yenilikçi, yaratıcı, eleştirici, demokratik, özgür düşünceli insanlar model olarak sunulmuştur.	4	2	60	2
	5- Verimli çalışma alışkanlığı ve üretken bir kişilik edinme yolunda çocuğa katkıda bulunmaktadır.	4	3	60	3
	6- Erdemli, uygar, insan ilişkilerinde nazik, demokrasi sevgisi olan, değişim ve gelişmeye açık bir kişilik oluşturulmasına çalışılmıştır.	4	3	60	3
	7- Demokrasi eğitime, barışçılığa, bağımsız düşünceye üretken ve verimli çalışmaya yatkın, sağlıklı bir kişilik oluşturmaya özen gösterilmektedir.	4	3	60	3
	8- Çalışmanın erdemi vurgulanmış, emek ve alın terine yönelik olumlu tutum kazandırılmaya çalışılmıştır.	4	3	60	3
	9- Yurt, ulus sevgisi ve ulusal değerler işlenmiş ve çocukların ulusu ve ülkesiyle gurur duymaları sağlanmıştır. Bu yapılırken evrensel değerler göz ardı edilmemiş, başka ulus ve ülkeler de aşağılanmamıştır.	4	3	60	3
	10- Yaşamayı sevdiren, yaşama bağlılığı artıran, dünyanın güzelliğini yansıtan, doğaya hâkim olmak yerine onunla işbirliği yapıcı ve doğayı koruyucu bir yaklaşımla konular işlenmiştir.	4	3	60	3
	11- Çocuklara okuma zevk ve alışkanlığı kazandırıcıdır.	4	3	60	3
	12- Mizah duygusuna yer verilmiştir.	4	3	60	3
	13- Yeni kahramanlar yaratmanın yanında, kültürel genlerimizin yüklü olduğu eski kahramanlardan da yararlanılmıştır (Dede Korkut hikâyelerindeki kahramanlar, Nasrettin Hoca, Köroğlu, Karacaoğlu, Yunus Emre, İbni Sina, Hacı Bektaş, Keloğlu gibi).	4	2	60	2
	14- Çocuğun kahramanla özdeşim yaptığı göz önünde tutularak; acıma, iyilik, korku, dehşet, kin, kahramanlık, özveri gibi kahramanlarla, insanüstü, gerçek ötesi kavramlarını iyi ve yerinde kullanan, abartmayan, sağlıklı bir duyarlık geliştiren özellikler taşımasına özen gösterilmiştir.	4	3	60	3
	15- Çocuğa kavratılmak istenen ana düşünceyi bir ders, bir ibret biçiminde vermemiş, bu sezdirilmiş; sonuca okuyucunun ulaşması sağlanmıştır.	4	2	60	2
	16- Çocuğun güven, sevgi, iyilik, güzellik, cesaret, hoşgörü, sorumluluk, gerçeklik gibi duygularının gelişmesine yardımcı olunmuştur.	4	3	60	3
	17- Çocukların hayvanlara olan sevgi ve merakı göz önünde bulundurularak bunlardan kahraman olarak yararlanılmaya çalışılmıştır.	4	3	60	3
	18- Konular ciddi/somut olarak işlendiği gibi komik, mizah yüklü, gerçekçi ya da gerçeküstüne de yer vermeye çalışılmıştır.	4	3	60	3

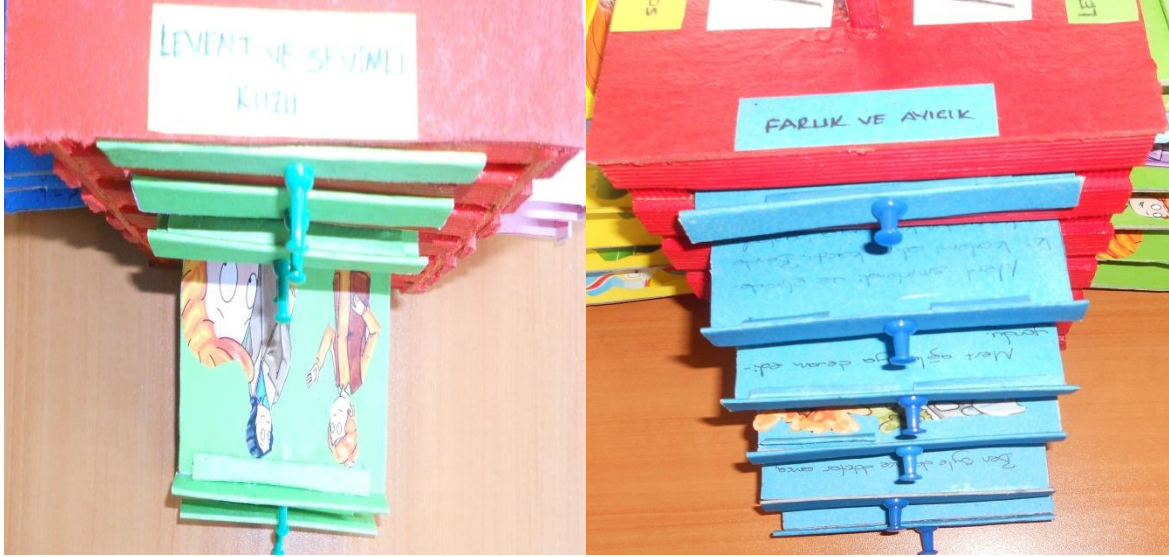
Tablo 5: “İyi” Düzeyindeki projeye yönelik “İçerik” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları (devamı)

	4	3	60	3
19- Konular hareketli bir biçimde işlenmiş, olay hızla gelişmiştir. Uzun betimlemeler ve ruh çözümlmeleri sıkıcı olacağından kaçınılmıştır.				
20- İnsan olduğu gibi yansıtılmıştır (zayıf ve güçlü yönleriyle, ilişkileriyle).	4	3	60	3
21- Çocuğun estetik duygusunu etkilediği bilinerek estetik duyarlılık önemsenmiştir.	4	3	60	3

Tablodaki bulgulara göre öz ve akran değerlendirmede bütün sınıfın bu projeyi oldukça beğendiği söylenebilir. Proje boyunca bütün grupların özellikle içeriği nitelikli hâle getirmek için çaba göstermesi araştırmacı tarafından özellikle belirtilmiştir. Bu grubun projesi de özellikle içerik boyutunda çok az hata içeren örnek bir çalışma olarak nitelendirilebilir.

Aşağıda proje sunumu değerlendirme puanı 64 olan ve bütün boyutlarda öz ve akran değerlendirme ortalamaları verilen “orta” düzeyde bir projeye ait bulgulara yer verilecektir.

Tablo 6: “ORTA” düzeyindeki projeye yönelik “baskı” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategor	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	F	\bar{X}
BASKI	1- Kapak resimleri canlı, çekici ve kitabın içeriğiyle uyumludur. Kapak sağlam, kalın ve kaliteli bir karton yapılmıştır. Kapakta kitap adı, konuyu özetleyici ya da tanıtıcı resim, yazar, ressam ve basımevi adının bulunmaktadır. Ayrıca, hangi yaş grubu ya da sınıf için önerildiği de belirtilmiştir.	4	2	60	2
	2- Kitap dayanıklı ve mat bir kâğıtla oluşturulmuştur. Renkleri soldurmuyan ve mürekkebi dağıtmayan bir yapıdadır.	4	2	60	2
	3- Kitap aşırı hacimli değildir	4	3	60	3
	4- Harfler gözü yormayacak büyüklükte ve baskısı temizdir. Metindeki harflerin boyu birinci, ikinci ve üçüncü sınıflar için önerilen yapıtlarda “14 punto” dört ve beşinci sınıflarda ise “12 punto”dan küçüktür. Sayfalar tek sütundur. Cümledeki sözcük sayıları I. devrede (1-3 sınıf) 6, II. devrede (4-5. sınıf) en çok 10’dur.	4	3	60	3
	7- Kitap ve dergiler sağlam ve iç açıcı bir cilde sahiptir.	4	2	60	2
	8- Satır araları uygun aralıktadır (1,5 aralıklı).	4	3	60	3
	9-Çocuğun gelişim basamakları göz önünde bulundurulmuştur.	4	3	60	3
	10- Metindeki yazılar zemin rengine zıt renkte yazılmıştır.	4	2	60	2
	12- Ciltleme tutkalla değil, sağlam olması için telle yapılmıştır.	4	2	60	2
	13- Adı kısa ve ilgi çekicidir.	4	2	60	2

Tabloda verilen bulgulara bakıldığında maddelerin öz ve akran değerlendirmesinde genellikle paralel verilere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu durum değerlendirilen projenin “baskı” boyutunda hemen hemen bütün sınıf tarafından “orta” düzeyde başarılı olduğunu düşündüklerini gösterir. Bu tutarlı sonuç araştırmacının proje sunumu değerlendirme puanı ile de örtüşmektedir.

Tablo 7: “ORTA” düzeyindeki projeye yönelik “Dil ve Anlatım” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
DİL VE ANLATIM	1- Dil ve anlatım yalın ve kavramlar açıktır.	4	2	60	2
	2-Yazım, noktalama, söz dizimi bakımından yanlışsızdır.	4	2	60	2
	3- Anlatımlarda çocukların anlayış güçlerine, yaş ve yaşam düzeylerine uygun kavramlar kullanılmıştır.	4	2	60	2
	4- İlk sınıflarda uzun cümle ve paragraflardan kaçınılmıştır.				
	5- Anlatımda yakından uzağa, somuttan soyuta ilkesi göz önünde bulundurulmuştur.	4	3	60	3
	6- Türk Dil Kurumu (AKDİTK) yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uygundur.	4	2	60	2
	7- Ağdalı olmayan bir dil tercih edilmiştir. Tek özne ve tek yüklem bulunan cümleler kullanılmıştır.	4	2	60	2
	8- Soyut sözcüklerden çok çocuğa tarif edilebilecek somut sözcükler tercih edilmiştir.	4	3	60	3
	9- Cansız eylemlerden çok, canlı eylemler tercih edilmiştir. Örnek “ördek vak vak dedi” gibi.	4	2	60	2
	10- Eski ve çocukların anlamayacağı sözcükler kullanılmamıştır.	4	3	60	3
	11- Dilimizde karşılığı bulunan yabancı sözcükler kullanılmamıştır.	4	3	60	3
	12- Yöresel ağız ve argo sözcükler kullanılmamıştır.	4	2	60	2

Tabolda verilen bulgulardan hareketle ilgili projenin “dil ve anlatım” boyutunda çeşitli eksikliklerinin olduğu ancak genel olarak “orta” düzeyde yeterlik gösterdiği söylenebilir. Bu bulgudan hareketle projeyi yapan grubun “dil ve anlatım” noktasında hassasiyet gösterdiği ifade edilebilir.

Tablo 8: “ORTA” Düzeyindeki projeye yönelik “Resimler” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
RESİMLER	1- Resimler kolay yorumlanabilir, kahramanlar ya da figürler hareket hâlinde.	4	2	60	2
	2- Sanat değeri taşımaktadır.	4	2	60	2
	3- Resim ve şekiller ilgili metinle aynı yüzde ya da resimle yazı aynı sayfada yer almaktadır.	4	3	60	3
	4- Resim ya da şekiller metindeki düşünce ve olayların yorumunu yapabilir durumdadır.	4	3	60	3
	5- Resimlerle metin üst üste gelmemiş, biri diğerini kapatmamıştır.	4	2	60	2
	6- İlgi uyandırması, sanat eğitiminde katkıda bulunması ve çekici olması bakımından resimler renkli olarak kullanılmıştır. Abartılı ya da karikatürize resimler de yer almaktadır.	4	2	60	2

Yukarıdaki verilere göre bu projenin özellikle resimlerle metin ilişkisinin iyi düzeyde olduğu, bunun yanında “resimler” boyutunda genel itibarıyla orta düzeyde yeterlilik gösterdiğini söylemek mümkündür.

Tablo 9: “ORTA” düzeyindeki projeye yönelik “İçerik” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
İÇERİK	1- Konular ilgi çekici biçimde sunulmuş, eğlendirici ve düşündürücü olması da sağlanmıştır.	4	3	60	3
	2- Konuların işleniş bilimsel değerlere uygundur.	4	2	60	2
	3- Atatürk ilke ve devrimleri özenle göz önünde tutulmuştur. Bunları açıklayıcı, sevdireci ve benimsetici olması amacı gözetilmiştir.	4	2	60	2
	4- Denemeci, yenilikçi, yaratıcı, eleştirici, demokratik, özgür düşünceli insanlar model olarak sunulmuştur.	4	2	60	2
	5- Verimli çalışma alışkanlığı ve üretken bir kişilik edinme yolunda çocuğa katkıda bulunmaktadır.	4	2	60	2
	6- Erdemli, uygar, insan ilişkilerinde nazik, demokrasi sevgisi olan, değişim ve gelişmeye açık bir kişilik oluşturulmasına çalışılmıştır.	4	2	60	2
	7- Demokrasi eğitimine, barışçılığa, bağımsız düşünceye üretken ve verimli çalışmaya yatkın, sağlıklı bir kişilik oluşturmaya özen gösterilmektedir.	4	1	60	1
	8- Çalışmanın erdemi vurgulanmış, emek ve alın terine yönelik olumlu tutum kazandırılmaya çalışılmıştır.	4	2	60	2
	9- Yurt, ulus sevgisi ve ulusal değerler işlenmiş ve çocukların ulusu ve ülkesiyle gurur duymaları sağlanmıştır. Bu yapılırken evrensel değerler göz ardı edilmemiş, başka ulus ve ülkeler de aşağılanmamıştır.	4	2	60	2
	10- Yaşamayı sevdiren, yaşama bağlılığı artıran, dünyanın güzelliğini yansıtan, doğaya hâkim olmak yerine onunla işbirliği yapıcı ve doğayı koruyucu bir yaklaşımla konular işlenmiştir.	4	2	60	2
	11- Çocuklara okuma zevk ve alışkanlığı kazandırıcıdır.	4	2	60	2
	12- Mizah duygusuna yer verilmiştir.	4	2	60	2
	13- Yeni kahramanlar yaratmanın yanında, kültürel genlerimizin yüklü olduğu eski kahramanlardan da yararlanılmıştır (Dede Korkut hikâyelerindeki kahramanlar, Nasrettin Hoca, Köroğlu, Karacaoğlu, Yunus Emre, İbni Sina, Hacı Bektaş, Keloğlu gibi).	4	1	60	1
	14- Çocuğun kahramanla özdeşim yaptığı göz önünde tutularak; acıma, iyilik, korku, dehşet, kin, kahramanlık, özveri gibi kahramanlarla, insanüstü, gerçek ötesi kavramlarını iyi ve yerinde kullanan, abartmayan, sağlıklı bir duyarlık geliştiren özellikler taşımasına özen gösterilmiştir.	4	2	60	2
	15- Çocuğa kavratılmak istenen ana düşünceyi bir ders, bir ibret biçiminde vermemiş, bu sezdirilmiş; sonuca okuyucunun ulaşması sağlanmıştır.	4	2	60	2
	16- Çocuğun güven, sevgi, iyilik, güzellik, cesaret, hoşgörü, sorumluluk, gerçeklik gibi duygularının gelişmesine yardımcı olunmuştur.	4	2	60	2
	17- Çocukların hayvanlara olan sevgi ve merakı göz önünde bulundurularak bunlardan kahraman olarak yararlanılmaya çalışılmıştır.	4	3	60	3
	18- Konular ciddi/somut olarak işlendiği gibi komik, mizah yüklü, gerçekçi ya da gerçeküstüne de yer vermeye çalışılmıştır.	4	2	60	2
	19- Konular hareketli bir biçimde işlenmiş, olay hızla gelişmiştir. Uzun betimlemeler ve ruh çözümlemeleri sıkıcı olacağından kaçınılmıştır.	4	2	60	2
	20- İnsan olduğu gibi yansıtılmıştır (zayıf ve güçlü yönleriyle, çelişkileriyle).	4	3	60	3
	21- Çocuğun estetik duygusunu etkilediği bilinerek estetik duyarlılık önemsenmiştir.	4	2	60	2

“İçerik” boyutu kitap tasarımı projesinin en önemli kısmını oluşturmaktadır. Tabloda verilen bilgiler, ilgili projenin içerik açısından çeşitli eksikliklerinin olduğunu; ancak genel itibarıyla uygun özellikleri taşıdığını göstermektedir. Özellikle konuların ilgi çekici biçimde sunulması, eğlendirici ve

düşündürücü olması ile çocukların hayvanlara olan sevgi ve merakının göz önünde bulundurularak bunlardan kahraman olarak yararlanılmaya çalışılması noktasında içerik boyutu iyi düzeydedir.

Aşağıda proje sunumu değerlendirme puanı 40 olan ve bütün boyutlarda öz ve akran değerlendirme ortalamaları verilen “kötü” düzeyde bir projeye ait bulgulara yer verilecektir.

Tablo 10: “KÖTÜ” düzeyindeki projeye yönelik “baskı” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	F	\bar{X}
BASKI	1- Kapak resimleri canlı, çekici ve kitabın içeriğiyle uyumludur. Kapak sağlam, kalın ve kaliteli bir karton yapılmıştır. Kapakta kitap adı, konuyu özetleyici ya da tanıtıcı resim, yazar, ressam ve basımevi adının bulunmaktadır. Ayrıca, hangi yaş grubu ya da sınıf için önerildiği de belirtilmiştir.	4	3	60	2

Tablo 10: “KÖTÜ” düzeyindeki projeye yönelik “baskı” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları (devamı)

2- Kitap dayanıklı ve mat bir kâğıtla oluşturulmuştur. Renkleri soldurmayan ve mürekkebi dağıtmayan bir yapıdadır.	4	2	60	2
3- Kitap aşırı hacimli değildir	4	1	60	1
4- Harfler gözü yormayacak büyüklükte ve baskısı temizdir. Metindeki harflerin boyu birinci, ikinci ve üçüncü sınıflar için önerilen yapılarda “14 punto” dört ve beşinci sınıflarda ise “12 punto”dan küçüktür. Sayfalar tek sütundur. Cümledeki sözcük sayıları I. devrede (1-3 sınıf) 6, II. devrede (4-5. sınıf) en çok 10’dur.	4	2	60	2
7- Kitap ve dergiler sağlam ve iç açıcı bir cilde sahiptir.	4	3	60	3
8- Satır araları uygun aralıktadır (1,5 aralıklı).	4	2	60	1
9- Çocuğun gelişim basamakları göz önünde bulundurulmuştur.	4	3	60	1
10- Metindeki yazılar zemin rengine zıt renkte yazılmıştır.	4	2	60	1
12- Ciltleme tutkalla değil, sağlam olması için telle yapılmıştır.	4	2	60	2
13- Adı kısa ve ilgi çekicidir.	4	3	60	1

Tabloda verilen bulgulara göre “kötü” olarak nitelendirilebilecek bu projenin özellikle akran değerlendirme boyutunda objektif sağlanarak değerlendirildiğini söylemek mümkündür. Özellikle çocuğun gelişim basamaklarının göz önünde bulundurulması ve kitabın adının kısa ve ilgi çekici olmasına yönelik olarak öz ve akran değerlendirme sonuçları arasında oldukça büyük bir farklılık olduğu gözlenmektedir. Bunun yanında kitabın hacmiyle ilgili olarak grubun kendisinin de projeyi kötü düzeyde nitelendirmesi akran değerlendirmeyle de örtüşmesi açısından önemli bir bulgudur.

Tablo 11: “KÖTÜ” düzeyindeki projeye yönelik “Dil ve Anlatım” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	F	\bar{X}
DİL VE ANLATIM	1- Dil ve anlatım yalın ve kavramlar açıktır.	4	2	60	2
	2- Yazım, noktalama, söz dizimi bakımından yanlışsızdır.	4	2	60	1
	3- Anlatımlarda çocukların anlayış güçlerine, yaş ve yaşam düzeylerine uygun kavramlar kullanılmıştır.	4	2	60	2
	4- İlk sınıflarda uzun cümle ve paragraflardan kaçınılmıştır.				
	5- Anlatımda yakından uzağa, somuttan soyuta ilkesi göz önünde bulundurulmuştur.	4	2	60	1
	6- Türk Dil Kurumu (AKDTYK) yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uygundur.	4	2	60	1
	7- Ağdalı olmayan bir dil tercih edilmiştir. Tek özne ve tek yüklem bulunan cümleler kullanılmıştır.	4	3	60	1
	8- Soyut sözcüklerden çok çocuğa tarif edilebilecek somut sözcükler tercih edilmiştir.	4	2	60	1
	9- Cansız eylemlerden çok, canlı eylemler tercih edilmiştir. Örnek “ördek vak vak dedi” gibi.	4	2	60	2
	10- Eski ve çocukların anlamayacağı sözcükler kullanılmamıştır.	4	2	60	2
	11- Dilimizde karşılığı bulunan yabancı sözcükler kullanılmamıştır.	4	2	60	2
	12- Yöresel ağız ve argo sözcükler kullanılmamıştır.	4	2	60	2

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda projenin “dil ve anlatım” boyutunda çok başarılı olmadığı görülmektedir. Bulgulara göre grup üyelerinin kendi projelerine yönelik olarak bu boyutta sadece “Ağdalı olmayan bir dil tercih edilmiştir. Tek özne ve tek yüklem bulunan cümleler kullanılmıştır.” Maddesine en yüksek puanı vermiş olmaları oldukça anlamlı bir bulgudur. Nitekim öz değerlendirmede bile grup üyeleri projeyi yeterli görmemektedirler. Aynı şekilde akran değerlendirmesinde de projenin “dil ve anlatım” boyutunda oldukça yetersiz olduğunu gösteren veriler bulunmaktadır. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama ve Türk Dil Kurumu tarafından çıkarılan yazım kılavuzuna uygunluk noktasında akran değerlendirmesi “zayıf” düzeyindedir. Nitekim araştırmacı tarafından puan verilen proje sunum değerlendirmesi sonucu da bu bulgularla tutarlıdır.

Tablo 12: “KÖTÜ” düzeyindeki projeye yönelik “Resimler” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
RESİMLER	1- Resimler kolay yorumlanabilir, kahramanlar ya da figürler hareket halindedir.	4	3	60	2
	2- Sanat değeri taşımaktadır.	4	3	60	1
	3- Resim ve şekiller ilgili metinle aynı yüzde ya da resimle yazı aynı sayfada yer almaktadır.	4	3	60	2
	4- Resim ya da şekiller metindeki düşünce ve olayların yorumunu yapabilir durumdadır.	4	2	60	2
	5- Resimlerle metin üst üste gelmemiş, biri diğerini kapatmamıştır.	4	2	60	2
	6- İlgı uyandırması, sanat eğitiminde katkıda bulunması ve çekici olması bakımından resimler renkli olarak kullanılmıştır. Abartılı ya da karikatürize resimler de yer almaktadır.	4	3	60	1

“Resimler” açısından değerlendirilen projenin özellikle sanat değeri taşıma, ilgi uyandırma ve sanat eğitime katkı sunma noktasında öz değerlendirme ve akran değerlendirmede oldukça farklı sonuçlar ortaya koyduğu söylenebilir. Nitekim grup üyeleri kendi projelerini “iyi” olarak değerlendirirken grup dışındakiler “kötü” şeklinde değerlendirme yapmıştır. Bunun yanında “resimler” boyutunda genel olarak proje “orta” düzeydedir.

Tablo 13: “KÖTÜ” düzeyindeki projeye yönelik “İçerik” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları

Kategori	Kriter	Öz Değerlendirme		Akran Değerlendirme	
		f	\bar{X}	f	\bar{X}
İÇERİK	1- Konular ilgi çekici biçimde sunulmuş, eğlendirici ve düşündürücü olması da sağlanmıştır.	4	2	60	1
	2- Konuların işleniş bilimsel değerlere uygundur.	4	3	60	1
	3- Atatürk ilke ve devrimleri özenle göz önünde tutulmuştur. Bunları açıklayıcı, sevdireci ve benimsetici olması amacı gözetilmiştir.	4	2	60	2
	4- Denemeci, yenilikçi, yaratıcı, eleştirici, demokratik, özgür düşünceli insanlar model olarak sunulmuştur.	4	2	60	2
	5- Verimli çalışma alışkanlığı ve üretken bir kişilik edinme yolunda çocuğa katkıda bulunmaktadır.	4	2	60	1
	6- Erdemli, uygar, insan ilişkilerinde nazık, demokrasi sevgisi olan, değişim ve gelişmeye açık bir kişilik oluşturulmasına çalışılmıştır.	4	3	60	2
	7- Demokrasi eğitimine, barışçılığa, bağımsız düşünceye üretken ve verimli çalışmaya yatkın, sağlıklı bir kişilik oluşturmaya özen gösterilmektedir.	4	3	60	2
	8- Çalışmanın erdemi vurgulanmış, emek ve alın terine yönelik olumlu tutum kazandırılmaya çalışılmıştır.	4	2	60	2

Tablo 13: “KÖTÜ” düzeyindeki projeye yönelik “İçerik” boyutundaki öz ve akran değerlendirme bulguları (devamı)

9- Yurt, ulus sevgisi ve ulusal değerler işlenmiş ve çocukların ulusu ve ülkesiyle gurur duymaları sağlanmıştır. Bu yapılırken evrensel değerler göz ardı edilmemiş, başka ulus ve ülkeler de aşılanmamıştır.	4	2	60	2
10- Yaşamayı sevdiren, yaşama bağlılığı artıran, dünyanın güzelliğini yansıtan, doğaya hâkim olmak yerine onunla işbirliği yapıcı ve doğayı koruyucu bir yaklaşımla konular işlenmiştir.	4	2	60	2
11- Çocuklara okuma zevk ve alışkanlığı kazandırıcıdır.	4	3	60	1
12- Mizah duygusuna yer verilmiştir.	4	2	60	2
13- Yeni kahramanlar yaratmanın yanında, kültürel genlerimizin yüklü olduğu eski kahramanlardan da yararlanılmıştır (Dede Korkut hikâyelerindeki kahramanlar, Nasrettin Hoca, Köroğlu, Karacaoğlu, Yunus Emre, İbni Sina, Hacı Bektaş, Keloğlu gibi).	4	1	60	1
14- Çocuğun kahramanla özdeşim yaptığı göz önünde tutularak; acıma, iyilik, korku, dehşet, kin, kahramanlık, özveri gibi kahramanlarla, insanüstü, gerçek ötesi kavramlarını iyi ve yerinde kullanan, abartmayan, sağlıklı bir duyarlık geliştiren özellikler taşımasına özen gösterilmiştir.	4	2	60	2
15- Çocuğa kavratılmak istenen ana düşünceyi bir ders, bir ibret biçiminde vermemiş, bu sezdirilmiş; sonuca okuyucunun ulaşması sağlanmıştır.	4	2	60	1
16- Çocuğun güven, sevgi, iyilik, güzellik, cesaret, hoşgörü, sorumluluk, gerçeklik gibi duygularının gelişmesine yardımcı olunmuştur.	4	2	60	2
18- Çocukların hayvanlara olan sevgi ve merakı göz önünde bulundurularak bunlardan kahraman olarak yararlanılmaya çalışılmıştır.	4	3	60	3
19- Konular ciddi/somut olarak işlendiği gibi komik, mizah yüklü, gerçekçi ya da gerçeküstüne de yer verilmeye çalışılmıştır.	4	2	60	2
20- Konular hareketli bir biçimde işlenmiş, olay hızla gelişmiştir. Uzun betimlemeler ve ruh çözümlemeleri sıkıcı olacağından kaçınılmıştır.	4	3	60	2
21- İnsan olduğu gibi yansıtılmıştır (zayıf ve güçlü yönleriyle, çelişkileriyle).	4	3	60	3
22- Çocuğun estetik duygusunu etkilediği bilinerek estetik duyarlılık önemslenmiştir.	4	3	60	1

“İçerik” boyutunda öz ve akran değerlendirmesine yönelik olarak yukarıda verilen tablo incelendiğinde akran değerlendirme sonuçlarının öz değerlendirme ile önemli ölçüde ayrıştığını görmek mümkündür. Öz değerlendirmede grubun kendi projesini bu boyutta başarılı olarak nitelendirdiği bunun yanında grup dışındakilerin akran değerlendirmede aynı projeyi “kötü” düzeyde nitelendirdiği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmacı tarafından puan verilen proje sunum değerlendirmesi sonucu da dikkate alındığında proje kapsamındaki kitabın içerik boyutunda “kötü” düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle “Yeni kahramanlar yaratmanın yanında, kültürel genlerimizin yüklü olduğu eski kahramanlardan da yararlanılması” açısından projenin bu özelliği taşımadığını söylemek mümkündür. “Çocukların hayvanlara olan sevgi ve merakı göz önünde bulundurularak bunlardan kahraman olarak yararlanılmaya çalışılmıştır.” maddeleri ise hem öz hem akran değerlendirmede “iyi” bulunmuştur.

Sonuç ve Tartışma

Proje tabanlı öğrenme sınıf içinde öğrenci etkileşimini artıran ve öğrenciyi merkeze alan önemli bir öğrenme stratejisidir. Özellikle kalabalık sınıflarda çok sayıda grup oluşacağından proje çeşitliliği açısından da oldukça elverişli olacaktır. Tarafımızdan yapılan araştırma da bu durumu örneklendirir niteliktedir. Sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde ne tür metinler kullanması gerektiğini, metinleri kendilerinin yazması veya seçmesi yoluyla öğrenmesi daha kalıcı bilgiler edinmelerini sağlamıştır. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının kitap seçiminde öğrencileri doğru yönlendirebilme bilinci kazandırması, öğrencilere de kitap tasarlama noktasında projeler yaptırma ve öğrenciye okuma beceri ve alışkanlığı kazandırma noktasında motivasyonlarını artırmayı hedef alan bu çalışmanın oldukça başarılı bir sonuç verdiğini söylemek mümkündür.

Çalışma kapsamında üretilen 16 çocuk kitabı tasarlama projesinden 12 tanesi orta ve üzeri düzeyde başarı göstermiştir. Buna göre sınıf öğretmeni adayları hedef kitle olarak belirledikleri ilkökul sınıf seviyesini iyi tanımakta, beklentilerini ve beğenilerini karşılayabilir düzeydedirler. Bu bulgu öğrencilerin okuma beceri ve alışkanlığı oluşturmaları açısından oldukça önemlidir.

Araştırmada kitap tasarımı projelerinin “baskı” boyutunda hem öz hem de akran değerlendirmesinde genel olarak “iyi” düzeyde oldukları ve kriterleri sağladıkları söylenebilir. Bu kriterler içinde kitabın kapağı, sayfalarda kullanılan kâğıt, kitabın hacmi, harflerin puntoları, cilt özellikleri, satır aralıkları, zemin rengi ve kitabın adının uzunluğuna kadar hemen her özelliği dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda tasarlanan kitapların genel olarak “iyi” düzeyde olması proje tabanlı öğrenmenin öğrenci motivasyonu ve yaratıcılığını artıran bir özelliğinin olduğunu gösterir.

“Dil ve Anlatım” çocuk kitaplarında özellikle üzerinde durulması gereken çok hassas bir boyuttur. Nitekim çocuk, standart dili büyük oranda okuduklarıyla edinmekte ve kullanır hâle gelmektedir. Buna göre kitap tasarımı projelerinin bu boyutu ciddiyetle yerine getirir olmaları gerekmektedir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulardan hareketle sınıf öğretmeni adaylarının, tasarladıkları kitapların “dil ve anlatım” boyutunda taşıması gereken özellikleri çoğunlukla dikkate aldıkları ve bu konuya özen gösterdikleri söylenebilir. Anlatımın açık ve anlaşılır olmasından yazım hatası olmamasına özen göstermeye, noktalama işaretlerini doğru kullanmaktan yabancı kökenli sözcük kullanmaktan kaçınmaya ve Türk Dil Kurumunun belirlediği kuralları uygulamaya kadar hemen her açıdan son derece iyi düzeyde projeler oluşturulduğu belirtilebilir.

İlkokul düzeyindeki öğrenciler için okuma kitaplarının sıkıcı olmamasını sağlamak gerekir. Aksi halde öğrenci okuma alışkanlığı kazanmada sıkıntı yaşar. Kitapların keyifli olmasını sağlamak içinse kitap içinde metni tamamlayacak resimleri ve karikatürleri özenli seçmek gerekir. Araştırma kapsamında tasarlanan kitapları “resimler” boyutunda ele aldığımızda genel olarak başarılı olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle resimlerin öğrencide ilgi uyandırması, estetik zevk kazandırması ve kitabı çekici kılması bakımından başarılı seçildiğini söylemek mümkündür.

“İçerik” boyutunda projelerin genel olarak “iyi” düzeyde olduğu söylenebilir. Özellikle şu kriterler projelerin genelinde sağlanmıştır: “Konular ilgi çekici biçimde sunulmuş, eğlendirici ve düşündürücü olması da sağlanmıştır.”, “Yaşamayı sevdiren, yaşama bağlılığı artıran, dünyanın güzelliğini yansıtan, doğaya hâkim olmak yerine onunla işbirliği yapıcı ve doğayı koruyucu bir yaklaşımla konular işlenmiştir.”, “Mizah duygusuna yer verilmiştir.”, “Çocuğun kahramanla özdeşim yaptığı göz önünde tutularak acıma, iyilik, korku, dehşet, kin, kahramanlık, özveri gibi kahramanlarla, insanüstü, gerçek ötesi kavramlarını iyi ve yerinde kullanan, abartmayan, sağlıklı bir duyarlık geliştiren özellikler taşımasına özen gösterilmiştir.”, “Çocukların hayvanlara olan sevgi ve merakı göz önünde bulundurularak bunlardan kahraman olarak yararlanılmaya çalışılmıştır.”, “İnsan olduğu gibi yansıtılmıştır (zayıf ve güçlü yönleriyle, çelişkileriyle).” Bunun yanında projelerde dikkatle üzerinde durulmayan bazı kriterler de vardır. Bunlar şu şekildedir: “Konuların işleniş bilimsel değerlere uygundur.” , “Denemeci, yenilikçi, yaratıcı, eleştirici, demokratik, özgür düşünceli insanlar model olarak sunulmuştur.” , “Demokrasi eğitimine, barışçılığa, bağımsız düşünceye üretken ve verimli çalışmaya yatkın, sağlıklı bir kişilik oluşturmaya özen gösterilmektedir.”, “Yeni kahramanlar yaratmanın yanında, kültürel genlerimizin yüklü olduğu eski kahramanlardan da yararlanılmıştır

(Dede Korkut hikâyelerindeki kahramanlar, Nasrettin Hoca, Köroğlu, Karacaoğlu, Yunus Emre, İbni Sina, Hacı Bektaş, Keloğlu gibi).

Sonuç olarak öz değerlendirme, akran değerlendirme ve araştırmacı tarafından proje sunumu değerlendirme boyutunda tutarlı sonuçların elde edilmesi, değerlendirmede herkesin hem fikir olduğu genel geçer kararların verilmesi açısından önemli bir bulgudur. Ayrıca proje boyunca bütün grupların özellikle içeriği nitelikli hâle getirmek için çaba göstermesi, bütün projelerde konuların ilgi çekici biçimde sunulması ve her boyutta gruplar tarafından çocuğun gelişim basamaklarının göz önünde bulundurulması, proje tabanlı öğrenmenin öğrenciyi hassaslaştıran bir özelliği olduğunu görmek açısından yeterlidir.

Kaynakça

- Akın, N. (1998). *Okul öncesi kurum öğretmenlerinin çocuk kitaplarına karşı tutum ve davranışlarının incelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayas, K., and Zeniuk, N. (2001). Project based learning: building communities of reflective practitioner. *Management Learning*, 32 (1), 61-76.
- Baş, T. (2008). *Anket*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Blumenfeld, P. C., Soloway, E., Marx, R. W., Krajcik, J. S., Guzdial, M., and Palincsar, A. (1991). Motivating project-based learning: sustaining the doing, supporting the learning. *Educational Psychologist*, 26 (3&4), 369-398.
- Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, Haziran, ss. 12-27
- Diffily, D. (2002). Project-based learning: meeting social studies standards and the needs of gifted learners. *Gifted Child Today*, 25 (3), 40-43.
- Erdem, M. (2002). Proje tabanlı öğrenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 172-179.
- Gürel, Z., Temizyürek, F. ve Şahbaz, N. K. (2007). *Çocuk edebiyatı*, Ankara: Öncü Kitap.
- Gönen, M. (2000), Resimli çocuk kitaplarının içerik, resimleme, fiziksel özellikleri ve türkiye’de son on yılda çocuk kitapları alanında yapılmış tezler, *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Katz, L. G., and Chart, S. C. (2000). *Engaging children’s minds: the project approach*. United States of America: Ablex Publishing.
- Korkmaz, H., ve Kaptan, F. (2001). Fen eğitiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 193-200.
- Krajcik, J. S., Czerniak, C. M., and Berger, C. (1999). *Teaching children science: a project-based approach*. (First Edition). Boston: McGraw-Hill.
- Kuzu, T.S. (2002). Öykünün çocuğun bilişsel ve duyuşsal gelişimine katkısı bağlamında öykü seçimi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 95-105.
- Jalongo, M.R. (1993). *Young children and picture books*. NAEYC: Literature from Infancy to Six.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Sünbül, A. M. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Şirin, M. R. (1994). *Çocuk edebiyatı*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Thomas, J. (2000). *A review of research on project-based learning*. Web: http://www.bobpearlman.org/BestPractices/PBL_Research.pdf 25.03.2010’da alınmıştır.
- Oğuzkan, A. F. (2000). *Çocuk edebiyatı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özer Keskin, M., Uysal, E., ve Özkan Kaşker, Ş. (2006). *İlköğretim fen ve teknoloji öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Doku Yayıncılık.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2002). *Çocuk edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

EKLER: Proje Örnekleri

İYİ DÜZEY

ORTA DÜZEY

KÖTÜ DÜZEY

